

Betreft: Inbreng NVVB bij Rondetafeloverleg Tweede-Kamer

Geachte heren Leertouwer en van der Staaij,

U heeft de NVVB gevraagd om aanwezig te zijn bij het rondetafeloverleg over wijziging van het geslacht in de geboorteakte. Ik maak graag gebruik van de gelegenheid om voorafgaand hieraan een schriftelijke zienswijze naar voren te brengen.

De Nederlandse vereniging voor burgerzaken (NVVB) is een beroepsvereniging. Als er nieuwe wetgeving wordt voorgenomen zet de NVVB zich ervoor in dat die goed uitvoerbaar is. Ook houdt de NVVB in de gaten wat de gevolgen zijn van nieuwe regelgeving voor het algemeen belang, en voor de burgers voor wie wij allemaal werken. De NVVB laat politieke keuzes over aan de regering en het parlement. Wij hebben goed contact met de wetgever en zijn verheugd dat ook het parlement ons heeft uitgenodigd om gebruik te maken van onze specifieke deskundigheid.

Goede uitvoerbaarheid

Bij de totstandkoming van de nieuwe transgenderwetgeving heeft de NVVB nauwgezet meegelezen met de wetsontwerpen. De technische gevolgen van bijvoorbeeld de keuze voor het doen van aangifte in een andere gemeente dan de geboortegemeente zijn aanzienlijk, maar zijn in de nieuwe wetgeving goed verwoord. Wij waarderen dat van onze deskundigheid goed gebruik is gemaakt.

Vrees voor identiteitswisseling

Naast technische zorgen bleven er ook lang zorgen bestaan over de risico's van misbruik. In de basisregistratie personen kan informatie over het voorgaand geregistreerde geslacht worden verwijderd, waardoor vrijwel niet meer zichtbaar is dat iemand met een andere gender geregistreerd is dan zijn geboortegeslacht. Dit leidde tot vrees voor identiteitswijzigingen, met alleen als doel onvindbaar te zijn voor instanties. Te denken valt aan iemand die was veroordeeld voor een ernstig delict en na een eenvoudige administratieve wijziging voor zijn eigen zus zou kunnen doorgaan, en zo een gevangenisstraf zou kunnen ontlopen. Na onderzoek van de Minister bleek dit gelukkig niet mogelijk. Ook voor het ontlopen van verkeersboetes en andere lichtere straffen lijkt er weinig gelegenheid te zijn, omdat het BSN niet verandert en de persoon langs die weg gewoon vindbaar blijft. Van fraude, of pogingen daartoe, is in de praktijk evenmin gebleken.

Bijkomend voordeel van de deskundigenverklaring was, dat deze een objectieve vaststelling inhield van iemands wens om met de andere gender geregistreerd te worden. De ambtenaar van de burgerlijke stand hoefde zelf niets te onderzoeken. In deze nieuwe regeling moet hij beter opletten. Dat is overigens ook in andere gevallen, bijvoorbeeld bij huwelijk of erkenning, het geval. Wij verwachten niet dat dit problemen voor de uitvoeringspraktijk zal opleveren.

Uiteindelijk is de keuze voor of tegen de deskundigenverklaring of wachttijd een politieke keuze, die ons niet aangaat. De NVVB toetst alleen op uitvoerbaarheid. Op grond van die toets heeft de NVVB geen bezwaar tegen de afschaffing ervan.

Primaat van de politiek

Een andere zorg wil ik wel met u delen. In de afgelopen jaren is de groep personen die zich anders voelen dan hun geboortegeslacht van de marge van de samenleving in het middelpunt van de belangstelling komen te staan. Er is veel meer begrip gekomen voor hun positie. Dat heeft niet alleen maatschappelijk, maar ook juridische gevolgen. De huidige wettelijke regeling staat wijziging toe van man in vrouw, en omgekeerd. Sinds 2017 is er een snelle toename van rechterlijke uitspraken, waarin wordt beslist dat ook andere varianten mogelijk moeten zijn. Recentelijk heeft de rechtbank Amsterdam in enkele van deze uitspraken geoordeeld dat burgers met de letter "X" geregistreerd moeten worden, analoog aan het vandaag besproken artikel 1:28 BW. Sindsdien ontvangen collega's in het hele land telefoontjes van intersexe personen, die willen langskomen om hun gender ambtshalve te doen wijzigen in "X". Wij maken geen akte op als daar in de wet geen grondslag voor is. Daar hebben wij een eed voor afgelegd.

Toch verwacht ik dat de rechter ons in toenemende mate zal proberen te verplichten om ambtshalve, zonder wettelijke grondslag, geslachtswijzigingen in "X" uit te voeren. Wij vinden dat heel onwenselijk en willen u daarom oproepen om het initiatief terug te nemen door zelf tijdig regelgeving te maken voor de wijziging van de gegevens van intersexe personen in de geboorteakte. Het primaat voor het maken van deze wetgeving hoort thuis bij de politiek, en niet bij rechter, laat staan bij de ambtenaar van de burgerlijke stand.

Hoogachtend,

Namens de NVVB,

Eric Gubbels